

Project

Gemeentehuis Bronckhorst Hengelo

Atelier PRO

Op de golven van de gemeentelijke herindeling en de vernieuwing van de gemeentelijke organisaties zijn er overal in het land nieuwe raadhuisen verrezen. Dat van Atelier PRO voor Bronckhorst is het meest recente voorbeeld. Bovenop de Molenenk even buiten de kern Hengelo Gelderland staat nu een kloek gebouw, een wit kasteel voor de plaatselijke democratie.

Auteur Maarten de Vletter

Project Gemeentehuis Bronckhorst
Hengelo

Atelier PRO

Duurzame luiken
als kunstwerk

Gemeentehuis Bronckhorst gebruikt slechts 36 procent van de energie-norm voor kantoorgebouwen, zoals die is vastgesteld in het *Bouwbesluit* van 2008. Dit is vooral bereikt door goede isolatie, waarbij de luiken een belangrijke rol spelen. Deze gaan onnodig warmteverlies via het glas-oppervlak tegen, doordat ze gesloten zijn wanneer zich niemand in de achtergelegen ruimte bevindt. In de gevelspouw is een aanwezigheids-detectie weggewerkt, die een motor aanstuurt. In de zomer houden ze zonnestraling tegen, waardoor opwarming wordt voorkomen. De panelen zijn 0,9 bij 2,2 meter groot en zijn vervaardigd uit een vezelversterkte composiet met in de kern isolatieschuim. Naast dat ze bijdragen aan de energiezuinigheid van het gebouw, zijn ze een kunstwerk. Op de buitenkant van de panelen zijn laserprints van landschapfoto's gegraveerd van Jaap Drupsteen. Op de binnenzijde zijn bijzondere teksten en documenten uit het gemeentearchief afgedrukt. Fotograaf Arjen Schmitz

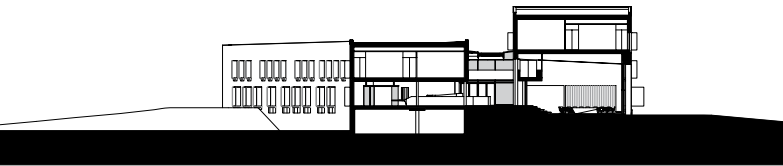
Meer beelden van dit project zijn te vinden op www.deArchitect.nl/projecten

Het is ongetwijfeld één van de mooiste bouwopgaven van het moment. Een huis voor de gemeente moet niet alleen een efficiënt flexkantoor met vele complexe publieksfuncties zijn, het moet ook in alle opzichten voorbeeldig zijn. Het staat symbool voor wat de gemeentepolitiek wil zijn: trots en zelfbewust maar tegelijk sober, efficiënt en behoefteloos. In Bronckhorst moet het grote programma perfect passen in het kleinschalige landschap. Bovendien

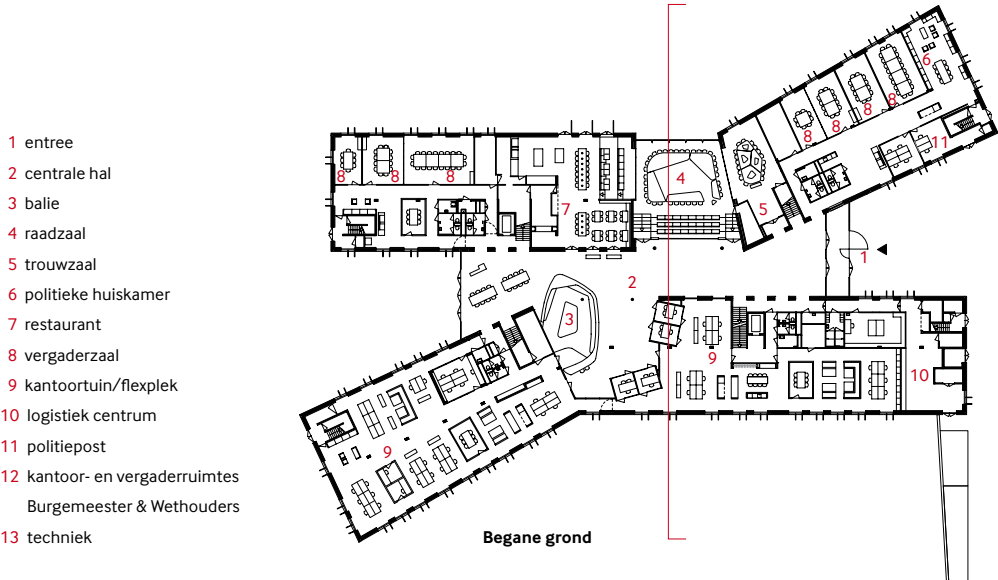
Het op het eerste gezicht zo strenge gebouw wordt licht en speels, het gaat bewegen en nestelt zich in de kleinschalige hoekigheid van het landschap

moet het zoiets ongrijpbaars als de 'plaatselijke identiteit' uitdrukken. Bronckhorst is een plattelandsgemeente waarin veertig dorpen en buurtschappen zijn samengegaan in de 'Gemeente met het mooiste landschap'. De keuze voor de locatie was gedurfd: bovenop een enk, brutaal midden in dat landschap waar iedereen zo zuinig op is. De oplossing van het team van Atelier PRO, onder leiding van

Dorte Kristensen, is in opzet heel eenvoudig: de kantoorruimtes zijn ondergebracht in twee vleugels met daartussen de publieke ruimtes in een verbindend volume. Beide vleugels hebben een bakstenen huid met hoge smalle ramen, variatie op een bekend thema, op vele plekken eerder vertoond. Daarmee heeft de gewenste soberheid haar uitdrukking gekregen. De kleine ramen met luiken en de diepe neggen, aan de binnen- en buitenzijde, geven het gebouw op het eerste gezicht een streng en gesloten karakter. Het roept associaties op met een fort. Het wil een van de vele kastelen zijn waar deze streek om bekend staat. Bij nadere beschouwing wordt het gebouw echter iets heel anders. Allereerst is daar de baksteen. In plaats van Achterhoeks rood is die gemêleerd wit. De architect van Deense afkomst heeft hem op een druilerige middag ergens in een buitenwijk van Kopenhagen gevonden. "Ook met dergelijk weer draagt hij de zon in zich", zoals zij het uitdrukt. Hij geeft de gevel kleur en textuur op een niet nadrukkelijke manier. Dan is daar het ritme van de ramen. Overal is het anders uitgewerkt, al naar gelang de behoeften aan de binnenzijde.

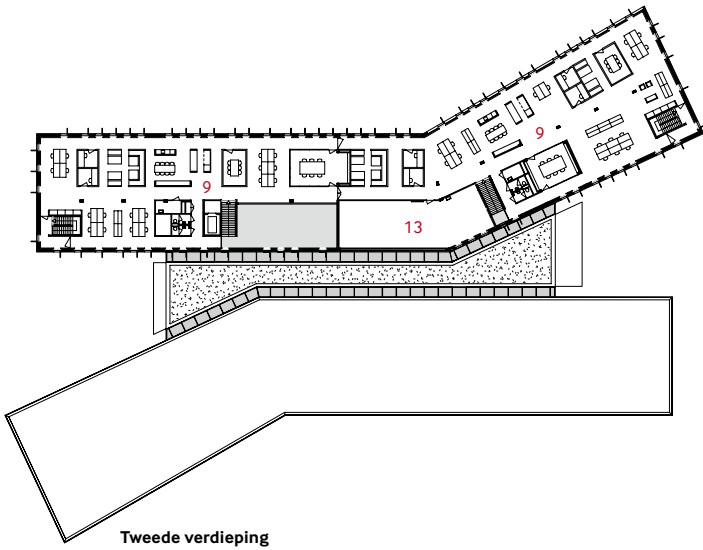
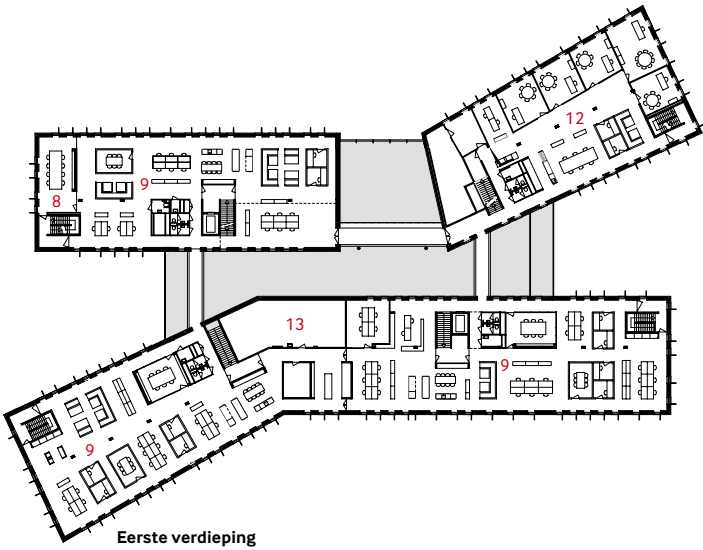
Doorsnede

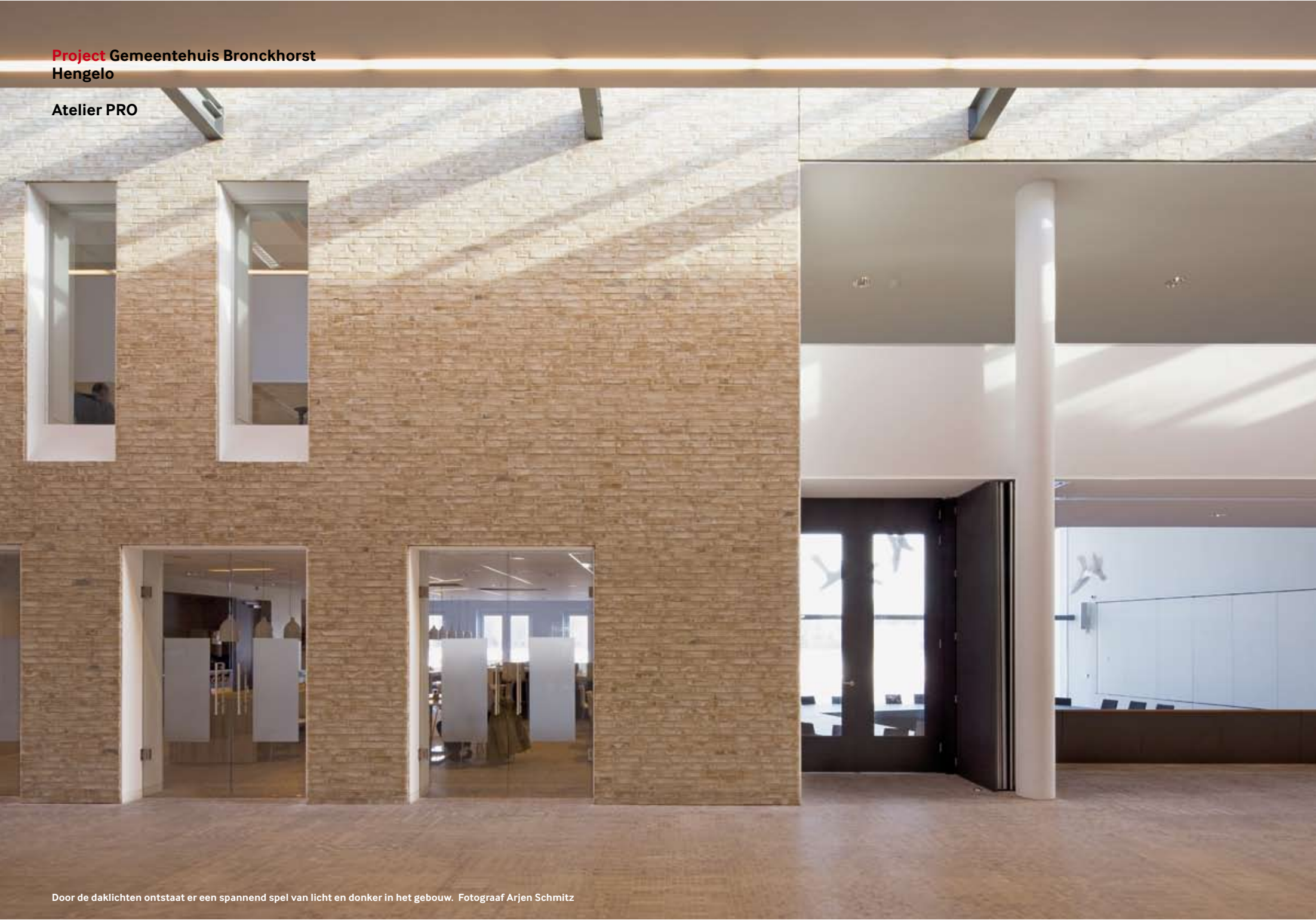

- 1 entree
- 2 centrale hal
- 3 balie
- 4 raadzaal
- 5 trouwzaal
- 6 politieke huiskamer
- 7 restaurant
- 8 vergaderzaal
- 9 kantoortuin/flexplek
- 10 logistiek centrum
- 11 politiepost
- 12 kantoor- en vergaderruimtes Burgemeester & Wethouders
- 13 techniek

Door daklichten valt in de centrale hal van het gemeentehuis ook het daglicht binnen. Fotograaf Arjen Schmitz

Project Gemeentehuis Bronckhorst
Hengelo

Atelier PRO

Door de daklichten ontstaat er een spannend spel van licht en donker in het gebouw. Fotograaf Arjen Schmitz

- Opdrachtgever** Gemeente Bronckhorst, Hengelo
- Ontwerp** Atelier PRO, Den Haag
- Projectarchitecten** Dorte Kristensen en Christina Kaiser
- Medewerkers** Ronald Peters, Paul Vlaar, Paul Verhaar, Thijs klinkhamer, John Koks, Ido de Boer, Robert Witteman, André Sarelse, Chiara Poggi, Priet Jokhan, Johan Hendriks
- Adviseur constructie** ingenieursbureau Wassenaar, Haren
- Adviseur installaties** HE adviseurs, Rotterdam
- Adviseur bouwfysica** Cauberg Huygen, Den Bosch
- Adviseur akoestiek** Cauberg Huygen, Den Bosch
- Adviseur passief bouwen** Mobius Consult in samenwerking met de overige adviseurs
- Adviseur subsidies duurzaam bouwen** Hezelburcht, Den Haag
- Directievoering** Ernstjan Cornelis en Ronald Peters
- Bouwmanagement** Gemeente Bronckhorst, Barbara de Leeuw en André Baars ism ICS Adviseurs
- Aannemer** Bam Utiliteitsbouw Arnhem / installateur Alferink, Groenlo
- Ontwerp interieur** Tamara van Spronsen
- Ontwerp landschap** Eline Keus
- Uitwerking ontwerp landschap** Lans adviesbureau, Arnhem
- Beeldend kunstenaar** Jaap Drupsteen
- Bruto vloeroppervlakte** 7573 m²
- Netto vloeroppervlakte** 5554 m²
- Bruto inhoud** 29.625 m³
- Netto inhoud** 17.773 m³
- Programma 7409 m² bvo
- Voorlopig ontwerp** oktober 2007
- Definitief ontwerp** maart 2008
- Aanvang bouw** september 2009
- Oplevering** december 2009
- Bouwsom inclusief installaties** € 14.000.000 excl btw
- Bouwsom exclusief installaties** € 10.163.430 excl btw
- Bouwsom inclusief installaties** € 16.660.000 incl btw
- Bouwsom exclusief installaties** € 12.094.482 incl btw

Ook binnen speelt dat ritme een belangrijke rol. De gevels zijn zoveel mogelijk vrijgehouden van tussenwanden en meubilair zodat de contrasten van licht en donker hun werk kunnen doen. De luiken voegen elk moment van de dag en ieder seizoen met hun schaduw een prachtig spel aan de strenge gevel toe. Het geluid dat zij maken als ze allemaal tegelijkertijd dichtgaan om half tien 's avonds is een bijzondere belevenis. Ze houden de warmte binnen, net zoals luiken dat vroeger deden, maar ze betekenen hier nog veel meer. De opdruk van Jaap Drupsteen hebben ze niet echt nodig. De landschappen die er in vaag grijs op zijn afgebeeld liggen er,

sappig en groen, omheen. Van enige afstand werkt het al niet meer, dan lijken de luiken alleen nog maar een beetje vuil. De muren hebben op enkele plaatsen knikken gekregen, waardoor vele ruimtes meer of minder gerende wanden krijgen. De gevel volgt het afschot van het dak, dat bij elke vleugel in een andere richting loopt. Regenwater klettert van twee kopgevels af. Het zijn simpele middelen, maar zowel binnen als buiten werkt het sterk: elk onderdeel van het gebouw krijgt een eigen karakter. Er is veel repetitie maar overal is het net even anders. Met dit alles gebeuren er twee dingen. Het op het eerste

gezicht zo strenge gebouw wordt licht en speels, het gaat bewegen en nestelt zich in de kleinschalige hoekigheid van het landschap. In dezelfde beweging bloeit het gesloten gebouw open en komt het landschap aan alle kanten het gebouw binnen, vanuit elke plek in het interieur opent zich een ander perspectief op het landschap. En vanuit elke plek in het landschap is er zicht op wat er binnen gebeurt. De enk is door de architect gevormd tot een podium voor het theater van de democratie. De keuze voor deze locatie blijkt zo een gouden greep te zijn geweest. Precies wat een 'gemeente met het mooiste landschap' nodig heeft.

Vanaf de tweede verdieping is er via een glazen pui zicht op de raadzaal. Fotograaf Arjen Schmitz